

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: ציפורה	שם משפחה: דנציגר
-----------------	------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם נעורים: רייכבינד	בלועזית REICHBIND	שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: רייכבינד
תאריך לידה: 15 7 1922	בלועזית FAUGE	שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: פיגה
ארץ לידה: פולין	בלועזית CHELM	מקום לידה (ישוב, מחוז): חלם, פולין
	שם פרטי ושם נעורים של האם: רחל וייץ	שם פרטי של האב: אליעזר
שם נעורים של האישה:		שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):
ארץ המגורים: פולין	בלועזית CHELM	מקום מגורים קבוע לפני המלחמה (ישוב, מחוז): חלם
חבר בארגון או בתנועה:	מקצוע לפני המלחמה:	השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: עממית
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): קובל אוקראינה, סיביר ניזניטאגיל, רוסיה		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
תאריך השחרור: _ _ _ _		מקום השחרור:
לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?		האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?
שם האנייה: נגבה (אם עלה בדרך הים)	שנת העליה: 1950	מקומות/מחנות בדרך לארץ:

אנא ספרי על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בככורה למשפחתי בת חצי שנה הייתי כשהייתימתי. אבי נפטר מטיפוס ונותרנו אמי ואני. עברנו להתגורר עם הורי אמי,

משפחת וייץ. סבי וייסער יוס'לה" יוס'לה הלבן היה הדמות האהובה עלי ביותר, הוא מילא לגבי את תפקיד האב החסר. הייתה זו

משפחה של אנשי עמל. סבי היה מסגר ותנאי החיים היו קשים ופשוטים. הפרדה מוחלטת התקיימה בין היהודים בחלם לבין הגויים.

המסורת נשמרה, ומצוות הדת נשמרו גם כן. שפת הדיבור הייתה אידיש בבית ופולנית בחוץ. בגיל 6 התחלתי

את לימודי במסגרת חוק חינוך חובה, בבית ספר פולני בו למדו יהודים ופולנים יחד. האנטישמיות הייתה גלויה ופחדתי מהנערים

הפולנים שנהגו להתעלל בנו, וללעוג לנו ולמנהגנו. נהגו לקרוא קריאות גנאי בנוסח "אוכלי שום ובצל" וללוות במטח אבנים את

דרכנו הביתה. בגיל 6 נישאה אמי שוב לישראל אלסטר, קצב במקצועו, אב לבת נכה בגילי. לא אהבתי את אבי החורג ואת בתו

אך נאלצתי להשלים עם המצב. ידעתי שלאמי לא הייתה ברירה אחרת. היא הצטרפה לעבודה בחנות הבשר, וילדה ילדים נוספים.

אהבתי את אחי ואחיותיי החורגים, ראיתי בהם את ילדיה של אמי. בכורה הנסיבות נאלצתי להפוך לעקרת בית. דאגתי

לאוכל, לניקיון, ולמהלך התקין של הבית. לא אהבתי זאת אך אהבתי את אמי וידעתי את שמוטל עלי. נחשבתי לתלמידה טובה

ואהבתי את הלימודים. קווייתי בכל ליבי שאוכל להמשיך ללמוד אבל ידעתי שזו משאלת שווא. הלימודים היו כרוכים בתשלום

שאמי לא יכלה לעמוד בו. בגיל 13 אכן הסתיימו לימודי החובה ולימודי הרישמיים. הפכתי ל"עקרת בית" במשרה מלאה

ולעובדת נוספת בחנות הבשר. אהבתי לקרוא וקראתי הרבה. נפגשתי עם חברות וחברים בני גילי ובילינו יחד. לא האמנו

שעתידנו יהיה שונה מזה של הורינו והדורות שקדמו להם. על ארץ ישראל שמעתי כעל סיפור אגדה. לא עלה כלל על דעתי

שהארץ אכן קיימת במציאות ושבוים מן הימים עתידי ועתידי ילדי יהיה בארץ זו.

נא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):

כשהחלה פלישת גרמניה לפולין והרוסים החלו בנסיגה מהירה ברכבות פנימה לתחומי אוקראינה, אפשרו לכל מי שחפץ

בכך להצטרף. בעלי משפחות לא ניצלו אפשרות זו, חששו לעזוב את הידוע ולברוח לעבר הלא נודע. היו בטוחים

שהגרמנים שיגיעו לא יהיו גרועים יותר מהשליט הקודם הפולני או הרוסי. אמי דחקה בי לנסוע לאחיה בעיר קובל. ברגע האחרון

ממש, כשהרכבת כבר נוסעת, תפס בי חייל רוסי והעלה אותי לרכבת. בודדה בפעם הראשונה בחיי עם מזוודה אחת. נוסעת בפעם

הראשונה בחיי ברכבת לעבר הלא נודע. בקובל עדיין שלטו הרוסים. הגעתי לבית דודי ושהייתי שם חודשים מספר. היה ברור

לחלוטין שלחלם כבר אי אפשר לחזור אך לא היה לי שום ידע על המתרחש שם. הייתי בטוחה שלאחר המלחמה אחזור הביתה.

הרוסים הלאימו את כל העסקים והמצב הכלכלי הלך והורע. ידעתי שאני חייבת לעזוב את בית דודי, הוא בקושי פרנס את

משפחתו שלו. בן ציון דנציגר, חברי מהבית מחלם, הגיע לחפש אותי בקובל. הצעתו היתה להינשא ולהמשיך בדרך למעמקי רוסיה.

הרוסים היו מעוניינים באנשים ליישוב סיביר והעמידו רכבות לרשות החפצים בכך. הסכמתי. החל מסענו המשותף למעמקי
רוסיה. מסע זה נמשך שבועות מספר כשאנו נאלצים לדאוג לבדנו למזון. באחת מתחנות אלה נישאנו. כעבור נסיעה ארוכה
כשהגענו לאזור המיועד ליישוב הפליטים, החלו להקריא שמות נוסעים בכל אחת מהתחנות. האנשים ירדו, הרכבת המשיכה במסעה
עד התחנה הבאה. אנו המשכנו במסענו עד ששמנו הוקרא בתחנה שכוחת אל בניזניטאגיל, בהרי אורל שבסיביר. מיקמו אותנו
בחדר אחד עם משפחה נוספת משפחת רולינצקי. אני הפכתי לטייחת ואת בני'לה שלחו לעבודה במחנה צבאי מרחק נסיעה
של ימים ממקום מגורינו. עבדתי קשה. העבודה נמשכה גם בלילות כיוון שפליטים המשיכו להגיע וכולם היו זקוקים למגורים
כמות המזון שחולקה היתה מועטה. רעב שרר. לא היה ברשותנו ביגוד והנעלה מתאימים לקור הסיבירי. אנשים חלו ומתו. היו
הולכים ברחוב צונחים ומתים. היה זה מחזה יום-יומי. איש כבר לא נתן דעתו לכך. העיניים התרגלו. בתקופה זו הריתי
את בני הבכור אליעזר, שנקרא ע"ש אבי. הוא נולד ב-7.4.42. לבעלי נודע על הלידה רק כשהגיע לביקור. לא היו קיימים תנאים
לגידול תינוקות. תמותת התינוקות הייתה גדולה. אני הצלחתי, ועד היום אני תמהה איך עשיתי זאת. לובה (אליעזר) נולד
במשקל של ככר לחם 2 ק"ג. לא השארתי אותו לשנייה לבד. תמיד היה צמוד אלי. וכך למרות המחלות ולמרות המחסור במזון
הצליח בני לשרוד ולגדול. בתנאים קשים אלה חיינו במשך כל תקופת המלחמה, מאמינים שמצב זה זמני.
יחס האוכלוסיה לפליטים ולפליטים היהודיים הייתה יוצאת מן הכלל. הם חלקו איתנו בכל. תנאי חייהם לא היו קלים יותר
ונוחים יותר מאשר שלנו. אינני שוכחת את אהבתם ואהדתם של אזרחי סיביר הרוסיים אלינו. אני אסירת תודה להם
עד עצם היום הזה. אני מודעת לכך שאלמלא הם לא היינו שורדים, היינו ניספים יחד עם כל קהילת יהודי חלם. עד סוף המלחמה
לא ידעתי מה עלה בגורל משפחתי. בטוחה הייתי כשתגמר המלחמה נחזור לחלם והכל יחזור על מקומו. ציירתי בדמיוני
תמונה בה אני שולחת את בני להפתיע את אמי. וראיתי בעיני דמיוני את מבט ההפתעה והשמחה בפניה בראותה את
נכדה הראשון. ממשפחתי לא שרד איש. הצורר הנאצי חיסל את כולם מצעיר ועד זקן. לא חס על איש. יהיה זכרם ברוך
אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ (ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):
עם סיום המלחמה נפתח שער בריה"מ לתקופה קצרה בלבד לפליטים שהגיעו מפולין לעזוב את תחומי בריה"מ ולחזור
לארץ מוצא. מיהרנו לנצל הזדמנות זו. ב-1946 החל מסענו חזרה. לא עצרנו בחלם. כבר ידענו שלא נותר איש. הגענו לוורוצלב
עיר הרוסה מהפצצות שהיינו בה תקופת מה והמשכנו בדרכו לשובודיזה. בננו השני אברהם נולד ב-1947 בשובודיזה. בעלי,
בהיותו נגר, עבד בבית חרושת לשעונים. אני דאגתי לבית ולילדים. ב-9-1948 התאפשר, לחלק מיהודי פולין, לעזוב את
פולין, שהיתה בתקופה זו מדינה קומוניסטית. לנו הותר לצאת. החלטנו לצאת לארגנטינה בה חיה עוד מלפני המלחמה אחותו
של בעלי. חשבנו שעדיף שנגיע למקום בו מחכים ומצפים לנו קרובי משפחה. הניירות כבר היו מוכנים להגירה לארגנטינה
כאשר ממש בשניה האחרונה הוחלט לשנות את היעד לארץ ישראל. הגענו לאיטליה ומשם הפלגנו באוניה נגבה לארץ ישראל.

התאהבתי מיידית בארץ. אהבתי לה לא נפגמה עם השנים אלא הלכה וגברה. מעולם לא הצטערתי על כך שהיעד שונה מארגנטינה לארץ ישראל. הגעתי למולדת, לבית בינואר 1950.
נא ספרי/י על חייך בארץ (ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):
הגענו לארץ ישראל עם שני בנים אליעזר הבכור היה בן 8 ואברהם הקטן בן 3. נשלחנו למחנה העולים "מחנה ישראל". המחנה איכלס עולים רבים שבחלקם הגדול לא היו רגילים לאקלים החם. אני אישית אהבתי את החום. זו היתה תקופת הצנע. המזון חולק בהתאם לנקודות. מכרתי את המרגרינה שקיבלנו כדי שנוכל לאסוף פרוטה לפרוטה כדי לצאת ממחנה העולים ולהכנס לדיור קבע, לשיכון. אליעזר החל לימודיו בבית הספר. שפת הדיבור מחוץ לבית הפכה אט אט מאידיש ופולנית לעברית. שנתיים וחצי שהיינו במחנה העולים עד שאספנו מספיק כסף כדי לשלם מיקדמה מספקת למעבר לשיכון עמידר בבת ים. הילדים גדלו וצמחו בעיר שהיתה כמעט נטולת סבים וסבתות. רוב רובה של בת ים היתה עיר מורכבת מפליטי שואה. צעירה ותוססת. ב-1957 נוספה למשפחה, לשמחת כולנו בתי הקטנה רחל. היא נקראה ע"ש אמי ז"ל שניספתה בשואה. כעבור שנים עברנו לדירה בבית משותף ברח' ירושלים 50 בבת ים. בדירה זו נשארתי עד גיל 82 ועברתי לבית אבות בחולון. ביינ'לה נפטר מהתקף לב בדצמבר 1985. בן 67 היה במוותו. נותרתי לבד אך מוקפת בבני משפחה אוהבים. עזרתי לגדל את נכדי. כשהשתחררתי מעט מעול הבית חזרתי ללימודים עיוניים. הכל עניין אותי. למדתי לצייר ולרקום ועשיתי זאת באהבה. הבנים והבת למדו ונישאו, נולדו לי נכדים, ונינים. אני גאה עד בלי די במשפחתי. מנצר בודד למשפחתי הפכתי לאם, סבתא וסבתא רבא. יש לי 3 ילדים, 8 נכדים ו-10 נינים, כן ירבו.